

Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Relixión, cultura e valores		Código	652G02043
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descriptoros				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuadrimestre	Cuarto	Optativa	4.5
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas			
Coordinación	López Calvo, Jesús Andrés	Correo electrónico	a.lopez.calvo@udc.es	
Profesorado	López Calvo, Jesús Andrés	Correo electrónico	a.lopez.calvo@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A asignatura de RELIXION, CULTURA E VALORES ofrécese como optativa a todos os alumnos dos Graos de Infantil e Primaria, e como parte da formación necesaria para a habilitación de profesor de Relixión Católica en Infantil e Primaria. Esta formación deberá completarse nos Centros de Estudos Superiores da Igrexa. As competencias a que se aspira con esta formación son: o coñecemento das relixións e do cristianismo en particular, os criterios para comprender os conflitos e problemas interculturais e interrelixiosos e o achegamento académico ás orixes do cristianismo e á relixiosidade popular galega.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A15	Coñecer e abordar situacións escolares en contextos multiculturais.
A23	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sustentable.
A36	Coñecer o feito relixioso ao longo da historia e a súa relación coa cultura.
A37	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.
A40	Formular e resolver problemas vinculados coa vida cotiá.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B18	Compromiso ético para o exercicio das tarefas docentes.
B19	Capacidade de adaptarse a novas situacións nunha sociedade cambiante e plural.
B20	Relación con diversos interlocutores sociais.
B21	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeneral, e se adoita encontrar a un nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B22	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B23	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B24	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B25	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Adquirir coñecemento sobre a evolución do pensamento, as costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia. Coñecemento das relixións e a súa interacción na sociedade actual.	A23 A36 A37	B6 B18	C4 C7
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.	A15	B18 B19 B21 B25	C4
Habilidades para representarse mentalmente, interpretar e comprender a realidade relixiosa, organizar e autorregular o seu coñecemento e a acción sobre dita realidade dotándoos de coherencia.	A40	B6 B18 B19 B20 B22 B23 B24	C4 C7

Contidos	
Temas	Subtemas

MODULO 1. A materia "Relixión, Cultura, Valores" nunha educación integral.	Módulo 1. 1.1 Argumento personalista. Argumento culturalista.
MODULO 2. O Feito relixioso na historia e na estrutura do ser humano.	Módulo 2. 2.1 A presenza do Feito Relixioso na historia da humanidade. 2.2 As grandes relixións históricas. 2.3 A experiencia relixiosa. 2.4 O Feito Relixioso e as súas distintas manifestacións sociais, morais, culturais e artísticas. 2.5 Principais tradicións e crenzas relixiosas presentes na nosa sociedade (Cristianismo, Xudaísmo, Islam).
MODULO 3. O Feito relixioso cristián e Valores:	
MODULO 4. Iniciación ao coñecemento da Biblia.	Módulo 3 3.1 Os valores cívicos e éticos dende a perspectiva relixiosa católica. 3.2 O diálogo intercultural e interrelixioso na construción da convivencia cidadá. 3.3 O dereito á educación relixiosa e moral de acordo coas propias conviccións. 3.4 A xustiza social na identificación educativa. 3.5 O currículo de Relixión e Moral católicas de 2014 e os seus estándares de aprendizaxe.
MODULO 5. Manifestacións significativas e influencia do cristianismo no patrimonio cultural galego.	Módulo 4 4.1 A Biblia como obra literaria. 4.2 A Biblia como historia. 4.3 A Biblia como norma de acción ou ?lei?. 4.4 A Biblia como profecía. 4.5 A Biblia como oración.
	Módulo 5 5.1 A romanización e a cristianización de Gallaecia. 5.2 O Monacato. 5.3 O Camiño de Santiago. 5.4 A organización do territorio: a parroquia. 5.6 As romaxes, as peregrinacións e os seus símbolos. 5.7 O feito relixioso na cultura oral e no calendario do ciclo anual.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Traballos tutelados	A23 A40 B22 B23 B24	4	48	52
Proba obxectiva	A15 A36 B25	2	0	2
Mapa conceptual	A36 A37	0	32	32
Lecturas	A36 B6 B18 B19 B20 B21 C7 C4	0	15	15
Atención personalizada		12	0	12
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Acordados co profesor, que lles fará o correspondente seguimento mediante atención personalizada, procurarán personalizar os temas do curso.
Proba obxectiva	Cuestionario sobre o que o alumno demostrará a adquisición de coñecementos sobre os contidos da materia.
Mapa conceptual	Exposición e aprendizaxe da representación esquemática dos contidos implícitos no temario da materia, en orde a elaboración de futuras unidades didácticas.
Lecturas	Facilitar que o alumno sexa quen de extraer información dun texto proposto, preferentemente no elenco das fontes de información, que axude a mprofundar na importancia e universalidade do feito relixioso nas diferentes culturas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lecturas	Moitas das cuestións relixiosas están hoxe na actualidade e nos medios de comunicación. Cómpre establecer a relación entre os acontecementos e o estudo teórico das súas orixes e evolución. A discusión dirixida implica a participación do alumno e o intercambio de perspectivas e opinións.
Traballos tutelados	Os cuestionarios e comentarios de clase son debatidos e compartidos polos alumnos presentes. Os traballos tutelados responderán aos intereses do alumno e serán acordados co profesor e terán un seguimento con el por medio de entrevistas persoais. Son un factor de personalización dos temas do curso. A proba mixta será o exame final, clave da avaliación, deberá ser preparada persoalmente por cada un dos alumnos.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A23 A40 B22 B23 B24	Acordados co profesor, que lles fará o correspondente seguimento mediante atención personalizada, procurarán personalizar os temas do curso.	30
Proba obxectiva	A15 A36 B25	Cuestionario sobre o que o alumno demostrará a adquisición de coñecementos sobre os contidos da materia.	70

Observacións avaliación
Para os alumnos que non fagan traballo tutelado a proba obxectiva escrita sumará o 1000% da avaliación final.

Fontes de información	
Bibliografía básica	- José Antonio Fernández Marín (2010). Las competencias básicas en la enseñanza religiosa escolar. PPC - José Antonio Fernández Marín (2015). Enseñar a aprender Religión. CCS - José Antonio Fernández Marín (2014). Fundamentos de la Enseñanza Religiosa Escolar. CCS
Bibliografía complementaria	- Eugenio Trías (2000). Por qué necesitamos religión. Plaza y Janés - Xosé Ramón Mariño Ferro (1987). Las romerías, peregrinaciones y sus símbolos. Xerais - V. Martín Pindado (1995). El hecho religioso. Datos, estructura, valoración. CCS - Andrés Torres Queiruga (1992). 10 palabras clave en Religión. Verbo Divino - Carmen Pellicer - Martín Varela- Fernando Cordero (2015). Virtudes olvidadaS, Valores con futuro. San Pablo - Francesc Torralba Roselló (1998). Pedagogía del sentido. PPC

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

A asignatura de RELIXIÓN, CULTURA E VALORES require do alumno, non unha explícita simpatía pola fe católica, pero si unha certa familiaridade coa mesma: manexo da Biblia, coñecementos básicos de Relixión Católica adquiridos en Secundaria e Bacharelato. Sen esta disposición e competencias previas non será imposible, pero si moi difícil adquirir os coñecementos e contidos do programa da asignatura.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías